

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
והי' ביום ההוא – ה'תשכ"ח

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

הוצאה מיוחדת

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

ע"פ בקשת רבים — הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, שנאמר בהתוועדות ש"פ בראשית (התוועדות ב) המשך להתוועדות דיום שמחת תורה ה'תשכ"ח (תורת מנחם — התוועדויות ע' 185 ואילך), וא' השיחות שלאחרי המאמר (שם ע' 210 ואילך) — הנחה בלתי מוגה.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר ר"ח כסלו, ה'תשפ"ד,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשכ"ח

— התוועדות ב, המשך להתוועדות יום שמחת-תורה —
(הנחה בלתי מוגה)

וְהָי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו להוי' בהר הקודש בירושלים¹. ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה², שזוהי נבואת ישעי' על הזמן דאחרית הימים, ובאה בהמשך למ"ש בפסוק שלפניו³, והי' ביום ההוא יחבוט הוי' משבולת הנהר עד נחל מצרים ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל. דהנה, בזמן הגלות מפוזרים בני"י בכל קצוי תבל, ועד לפנה נדחת שבה נמצאים רק אחדים מישראל, שלכן יצטרך הקב"ה ללקט אותם אחד אחד ולהשיבם לכלל ישראל. אמנם, כיון שמצד החושך כפול ומכופל שבזמן הגלות ישנם כאלו מבני"י שנשתקעו (פאָרוונקען געוואָרן) בגלות עד כדי כך שנעשו במעמד ומצב של אובדים ונדחים רח"ל, אינו מובן, איך תתקיים נבואת ישעי' שאתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל. אך הענין הוא, שעל זה נאמר והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול גוי', והיינו שערב הגאולה תהי' אתערותא דלעילא באופן של חרדה גדולה (אָ גרויסע אויפטרייסלונג) שתחריד (עס וועט אויפטרייסלען) ותעורר את כל אחד ואחד מבני"י, אפילו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, שגם הם יבואו וישתחוו לה' בהר הקודש בירושלים.

ב) וממשיך בהמאמר, שישנה גם נבואת זכרי' על הזמן דאחרית הימים, ובה נאמר⁴ ואדני הוי' בשופר יתקע והלך בסערות תימן. ומבאר, שמ"ש ואדני הוי' בשופר יתקע הו"ע שופר של מלחמה שענינו להחריב את הארצות שחטאו הרבה בכלל ונגד עם ישראל בפרט, וכהמשך הפסוק והלך בסערות תימן, סופה חזקה של רוח דרומית⁵, היינו, שכל העולם

(3) ישעי' שם, יב.

(4) זכרי' ט, יד.

(5) ראה תרגום יונתן, רד"ק וראב"ע עה"פ.

(1) ישעי' כז, יג.

(2) "המאמר נאמר (נכתב) לאחר השואה ל"ע ול"ע, ונדפס בשעתו בירחון "הקריאה והקדושה" (תשרי תש"ג). ואח"כ בספר המאמרים — אידיש (ע' 78 ואילך)*.

ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס בפ"ע — כ"ה אלול תשכ"ח. וראה גם השיחה שלאחרי המאמר.

(* לשון ה"פתח דבר" למאמר זה שנדפס

יזדעזע ברוחות סערה מצד המלחמות שבין האומות, וכמ"ש וסכסכתי מצרים במצרים (דקאי על כל האומות שנקראים בשם מצרים ע"ש שהם מצירים לישראל⁸) ונלחמו גו' ממלכה בממלכה, וכיון שלב מלכים ביד ה' ⁹, הרי מובן שהסכסוך שבין מלכים בא מהקב"ה, שזהו שאדני הוי' בשופר יתקע, ומצד זה יהי' הענין דסערות תימן. וזהו שבענין זה נזכרו ב' שמות, שם אדני שהוא שם של דינ⁹, ושם הוי' שהוא שם של רחמים¹⁰, כי, חורבן ומלחמה הם ענינים של דינ, אבל באמת הנה דינ זה הו"ע של רחמים, כי, נוסף לכך שעיי"ז נעשית הטהרה מענין החטאים כו', הרי מלחמה זו באופן של סערות תימן מהוה הכנה והכשרה מסויימת לגאולה השלימה ע"י משיח צדקנו. ולאחרי שאדני הוי' בשופר יתקע והלך בסערות תימן, שזהו כללות הענין דחבלי משיח ערב הגאולה, הנה לאח"ז יהי' גם הענין דיתקע בשופר גדול, שענינה של תקיעה זו הוא קריאה של קירוב מאבינו שבשמים (הש"ת'ס פאָטערליכער קירוב'דיגער רוף) לעורר את נקודת היהדות שבכל אחד ואחד מבנ"י, אפילו האובדים והנדחים.

וישׁ להוסיף בזה, דהנה נת"ל שהפסוק יתקע בשופר גדול גו' בא בהמשך לפסוק ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, והרי גם הענין דאתם תלוקטו גו' הוא בדרך קירוב וחיבה (כמו הקריאה של קירוב דיתקע בשופר גדול), כמובן ממ"ש בפירוש רש"י על הפסוק¹¹ ושב הוי' אלקיך את שבותך, שהקב"ה עצמו אוחו בידיו ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, שזה מורה על חיבה גדולה ביותר. ומזה מובן שיציאת בנ"י מהגלות תהי' (לא בדרך הכרח, שיגרשו אותם מהגלות, אלא) ברצונם הטוב, שכל אחד ואחד מישראל יתעורר ברצון ותשוקה לצאת מן הגלות, ולבוא למעמד ומצב של השתחוואה לה' בהר הקודש בירושלים, שכל זה הוא מצד הקריאה של קירוב דהתקיעה בשופר גדול.

ג) והנה קריאה זו של קירוב מאבינו שבשמים לעורר את נקודת היהדות שבכאו"א מישראל, אפילו האובדים והנדחים, נקראת בשם שופר גדול, שלמעלה משופר סתם (אדני הוי' בשופר יתקע, שופר סתם)¹², ולמעלה גם מהשופר דמ"ת, שרק קול השופר הי' חזק מאד¹³, קול גדול¹⁴,

6) ישעי' יט, ב.

7) ראה ב"ר פט"ז, ד.

8) ע"פ משלי כא, א.

9) עץ חיים שער יח (שער רפ"ה ניצוצין)

10) יתרו יט, יט.

11) ואתחנן ה, יט. וראה עט"ר שער ר"ה

12) פכ"א (כב, ב).

13) שמו"ר פ"ג, ט. ובכ"מ.

14) פכ"א (כב, ב).

אבל השופר עצמו הי' שופר סתם, ומזה מוכן, שהשופר דלעת"ל שנקרא שופר גדול הוא למעלה גם מהשופר דמ"ת. וכמובן גם ממ"ש בפרדר"א¹⁵ בענין אילו של יצחק, שקרן של שמאל נשמע קולו על הר סיני, וקרן של ימין שהוא גדול מהשמאל, עתיד לתקוע בו לעת"ל.

והענין בזה¹⁶, שכדי לעורר את נקודת היהדות שבכאו"א מישראל, אפילו האובדים והנדחים, לא מספיק שופר סתם, אלא יש צורך בשופר גדול דוקא. וזהו החילוק שבין השופר דמ"ת להשופר דלעת"ל, שבמ"ת הי' מספיק שופר סתם, כיון שבנ"י היו אז במדריגת צדיקים¹⁷, אבל כאשר מפני חטאינו גלינו מארצנו¹⁸, ועד שיש כאלו שנעשו במעמד ומצב של אובדים ונדחים, האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים [שהם שני סוגי גלות]¹⁹. גלות אשור, אשור מלשון אושר ותענוג, כמו באשרי כי אשורני בנות²⁰, מאשר שמינה לחמו²¹, שהיתה ארץ טובה, כדברי סנחריב מלך אשור לבנ"י: ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם²², ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו²³, הנה מצד ריבוי השיקוע בתאוות ותענוגים גשמיים ע"י עצת היצר שהיום אומר לו עשה כך וכך²⁴, יכולים לבוא למעמד ומצב של אובדים, שזהו עד שאינם רוצים לצאת מן הגלות. וגלות מצרים, שהיתה ארץ מסוגרת שאפילו עבד אחד לא יכול לברוח ממנה²⁵, ושם הי' קושי השעבוד בעבודת פרך, ועד כדי כך שהיו משקעים תינוקות של ישראל בבנין כו"ב²⁶, ומצד גודל המיצר והעקתא, יכולים לבוא למעמד ומצב של נדחים, וכמו בגלות מצרים, שגם כאשר בא משה ואמר פקד פקדתי גו'²⁷, שזהו הסימן שהי' מסור בידם שבלשון זה הם נגאלים²⁸, מ"מ, לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה²⁹], אזי לא מספיקה ההתעוררות שע"י שופר סתם, כמו השופר דמ"ת. וראי' לדבר, שהרי ענין השופר דמ"ת ישנו גם עתה, וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן³⁰ מה שאמרו רז"ל³¹ מה להלן באימה ביראה ברתת ובזיע אף כאן כו', שלכאורה אינו מובן דמיון זה, שהרי במעמד

22 מלכים-ב יח, לב. ישעי' לו, יז.

23 מלכים שם, לא. ישעי' שם, טז.

24 שבת קה, ב.

25 מכילתא ופרש"י יתרו יח, ט.

26 ראה שמור"ר פ"ה, כא. ועוד.

27 שמות ג, טז.

28 פרש"י שם, יח.

29 וארא ו, ט.

30 תו"א יתרו טז, ב.

31 ברכות כב, א. מו"ק ט, א.

15 פל"א.

16 ראה גם ד"ה זה דיום ב' דר"ה פ"ג.

17 (תו"מ חנ"א ע' 5), וד"ה זה דשבת שובה פ"ג.

18 שם ע' 14 ואילך).

19 ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שס. תרנ"ב

ס"ע ג. ועוד.

20 תפלת מוסף דיו"ט.

21 ראה גם לקו"ת שם ס, א.

22 ויצא ל, יג.

23 ויחי מט, כ.

הר סיני וכל העם רואים את הקולות כו', משא"כ בעסק התורה של כל אדם כשלומד בפני עצמו, אלא הענין הוא, שגם עסק התורה שבכ"א ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני, ומזה מובן, שע"י עסק התורה ישנו גם עתה קול השופר דמ"ת, וזהו מ"ש³² (גבי קול השופר דמ"ת קול גדול) ולא יסף, שפירושו ולא פסק³³, כיון שגם בעסק התורה עתה ישנו קול השופר דמ"ת. ומ"מ, הרי רואים במוחש שאין זה מעורר את האובדים והנדחים. אך עז"נ והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, היינו, שקודם הגאולה תהי' התעוררות מלמעלה ע"י התקיעה בשופר גדול דוקא.

וְעוֹד זאת, דגבי שופר סתם כתיב ואד' הוי' בשופר יתקע, משא"כ גבי שופר גדול כתיב יתקע ולא נזכר מי התוקע (לא אד', או אלקים, שמורה על היותו בעל הכחות כולם (כחות הטבע כו'), כדאייתא בשו"ע³⁴ בפירוש כוונת שם אלקים, ואפילו לא הוי', שמורה על מדת הרחמים¹⁰), לפי³⁵ שהוא המשכה וגילוי מבחי' סתימא דכל סתימין, שהוא בחי' שלא נתפס בשום אות ורמיזא כלל, שזוהי הפנימיות דאלקות הקשורה עם ומעוררת את פנימיות הנשמה, וכמ"ש³⁶ בקשו פני את פניך הוי' אבקש, ובלשון הזהר³⁷, בחי' סתים דקוב"ה, הקשורה עם בחי' סתים שבישראל (דכשם שבקוב"ה יש בחי' סתים וגליא, כך גם בישראל יש בחי' סתים וגליא כו'), שזוהי בחי' היחידה שבנפש, שנקראת בשם יחידה ע"ש התקשרותה עם בחי' יחיד³⁸, ועד לעצם הנשמה שלמעלה גם מבחי' יחידה (שהרי גם יחידה היא א' מהחמשה שמות שנקראו לה³⁹, שמזה מובן שעצם הנשמה היא למעלה מזה)⁴⁰.

וְעַיִן דוקא יתעוררו גם האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, ובאו גו' והשתחוו לה' גו'¹⁹, ובאופן דתלוקטו לאחד אחד, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו שיקבץ נדחי ישראל⁴¹, בקרוב ממש.

(37) ח"ג עג, א. וראה לקו"ת ויקרא ה, ג.

נצבים מו, א.

(38) ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. סה"מ תרצ"ו ע' 57. וש"נ.

(39) ב"ר פי"ד, ט.

(40) ראה סה"מ שם ע' 56. וש"נ.

(41) רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

(32) ואתחנן ה, יט.

(33) סוטה יו"ד, ב. וש"נ. הובא בפרש"י

עה"פ. וראה שמו"ר שם, ט. ספכ"ח. ועוד.

(34) או"ח ס"ה.

(35) לקו"ת שם נט, סע"ד.

(36) תהלים כז, ח.

בס"ד. משיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשכ"ח

— התוועדות ב, המשך להתוועדות יום שמחת-תורה —

בלתי מוגה

א. בנוגע¹ להמאמר* שהתחלתו היתה בפסוק⁴ "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'" — הנה:

טעם אמירת מאמר זה — שמיוסד על מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר משנת תש"ג (ונדפס בספר המאמרים אידיש⁵ בשנת תש"ז) — כי, במאמר זה⁶, אף שנאמר לפני יותר מעשרים שנה, יש בו מענה לשאלת רבים: מהי משמעות המאורעות שאירעו בארץ ישראל בקיץ האחרון.

ראינו במוחש שבעקבות מאורעות אלו נודעזעו כל בני". כל אחד מישראל, גם מי שנמצא בפינה נדחת בעולם, הזדעזע לגמרי, עד לאיבוד כל מהותו — בשעה שיהודים בארץ ישראל עמדו, לא עלינו ולא עתה, במצב של סכנה; ובא לידי התעלות והתעוררות בשעה שבחסדי ה' היתה הצלה נסית ליהודים בארץ ישראל⁷.

זעזוע כזה והתעוררות כזו — לא היו אפילו בשעה שאירעו הגזירות וההשמדות ל"ע ול"ע, שלא היו כמותם בדורנו זה, שמאורעות הנ"ל היו בנוגע לששה מליון יהודים, וגזירות ושמדות בפועל רח"ל, ואעפ"כ לא גרמו כזה סוג זעזוע⁸ כמו שהי' עתה בעקבות המאורעות

(* מאמר הראשון דהחודש (ודהשנה)², וכן המאמר דסיום וחותם החודש (והיו"ט שבו) בסיום התוועדות דשמח"ת (שהיתה בסיום דש"פ בראשית)³.

אחרים שכל מה שיודעים הרי זה מה"עיתון" שקוראים בכל יום, ואם לא די בעיתון היומי, אזי מעיינים בעיתון השבועי שבו באים הענינים בביאור יותר, ואם גם זה אינו מספיק, אזי מעיינים בעיתון שיוצא לאור פעם בחודש, פעם בחצי שנה או פעם בשנה, וכיו"ב, וכמנהג העולם, הנה ככל שיש יותר נייר ודיו, אזי הקליפה הוא בתוקף יותר.
(7) ראה גם תו"מ ח"נ ע' 85.

(8) לא רק בתחלת התקופה, שאז השלו יהודים את עצמם שזוהי רק גוזמא, ולא האמת, אלא גם לאחר שהתברר המצב

(1) שיחה זו (מלבד סעיף ב) — מרשימה שהוגעה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א עבור הפירסום ע"י הרדיו (בשוה"ג ניתוספו עוד פרטים מהנחה בלתי מוגה). — המו"ל.

(2) תו"מ חנ"א ע' 3 ואילך. וראה גם ע' 13 ואילך.

(3) לעיל ע' 3 ואילך.

(4) ישע"י כז, יג.

(5) ע' 78 ואילך.

(6) בהשגחה פרטית נודמן לי לעיין במאמר זה (מצד ענין אחר), וראיתי שממנו יכולים למצוא ביאור בענין זה. — ולא כמו

בארץ ישראל, כשהיתה רק דאגה ופחד (ולא ענין בלתי-רצוי בפועל ח"ו) שלא יקרה מאומה ח"ו ליהודים בארץ ישראל.

ובכן, במאמר הנ"ל ישנו מענה ברור על זה, כדלקמן.

ב. ובהקדמה — שכאן רואים כחם של נשיאי ישראל בהבהרת ענינים כו', שלאחרי זמן תופסים שענין מסויים הוא ביאור (לא רק על ענינים שאירעו בעבר, אלא גם) על ענינים שיהיו בעתיד!

ואין זה דבר פלא — כיון שכל הענינים נלקחים מהתורה, כמאמר⁹ "אסתכל באורייתא וברא עלמא", וכמ"ש בפרשת וזאת הברכה¹⁰ בנוגע למשה רבינו: "ויראהו ה' גו' עד הים האחרון", ואמרו רז"ל¹¹ "עד היום האחרון, הראהו הקב"ה כל המאורעות שעתידים ליארע כו'", ומשה רבינו הכניס זאת בתורה.

והענין בזה — שכללות ענין התורה מתבטא בתיבת "אנכי" שבהתחלת עשה"ד (ע"ד מחבר ספר, להבדיל, שכותב בהקדמה או בדף-השער מהי כוונת החיבור) — כדברי הגמרא¹² ש"אנכי" ר"ת "אנא נפשי כתבית יהבית", שהפירוש בזה¹³, שהקב"ה כתב והכניס את עצמו כביכול בתורה¹⁴, ולכן, ע"י לימוד התורה "אותי אתם לוקחים"¹⁵, וכדאיתא במדרש¹⁶ "משל למלך שהי' לו בת יחידה בא אחד .. ונטלה

וכפי שידע בנפשי כל מי שאינו מרמה את עצמו — שיצא אז י"ח באנחה ("א קרעכץ"), באמירת קאפיטל תהלים ובנתינת "צ"יק", אבל נשאר שלם בכל אבריו (ובודאי לא להיפך — באופן ש"מכף רגל ועד ראש אין בו מתום" (ישע"י א, ו)), ולא נגע בו הענין כדבעי למהוי, לפעול שינוי בכל מהותו, שתתבטל מציאותו לגמרי, שזהו תוכן ענין ההשתחוואה ("והשתחוהו לה") בפישוט ידים ורגלים.

(9) זח"ב קסא, ריש ע"ב.

(10) לד, א"ב.

(11) ספרי ופרש"י עה"פ.

(12) שבת קה, א (לגירסת הע"י).

(13) נוסף על הפירוש הפשוט שהקב"ה

בעצמו כתב זאת, אבל פירוש זה אינו מובן, דמאי קמ"ל?! ולכן יש פירוש נוסף (כבפנים).

(14) ראה לקו"ת שלח מח, סע"ד. ובכ"מ.

(15) ויק"ר פ"ל, יג. תנחומא אמור יז.

וראה תניא פמ"ז.

(16) שמו"ר רפל"ג.

האמיתי באופן מבהיל שלא הי' לעולמים — שהי' צריך לגרום זעזוע אצל כאו"א מבנ"י, ש"כל ישראל חברים", ולפעול ההתערורות ד"והשתחוהו לה' גו'" — הנה בעוונותינו הרבים לא זעזע הדבר אפילו את אלו שלא היו במעמד ומצב ד"אובדים ונדחים".

[ובהקדים — שכיון שעומדים בשמח"ת, לא מזיק גם אם מדברים ענינים לא טובים, כידוע הפתגם: "שמח"ת שאַדט ניט" (ראה סה"ש תורת שלום ע' 53 ואילך. ועוד). וכפי שמצינו בנוגע למשה רבינו, שאף שהי' "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה" (בהעלותך יב, ג), אמר בשמח"ת* בנוגע לעצמו דברים שהם היפך הענוה, כיון שבשמח"ת אין ענין של יניקת החיצונים (ראה גם שם ע' 2 ובהערה 9)].

(* אין הכוונה שהי' זה ביום שמח"ת, שהרי משה נסתלק ב'ד אדר, אלא שהי' זה ביום שבו הי' "גמרה של תורה" בפעם הראשונה (מאז מ"ת בשנת ב'תמ"ח), שזהו תוכן ענינו של שמח"ת בכל שנה.

.. לאשתו, אמר לו (המלך) .. כל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי וכו'".

ולכן לא יפלא שבתורה ישנם כל הענינים — "עד הים האחרון" ו"עד היום האחרון", שבוזה נכללים כל הענינים שבמקום ובזמן, שזוהי כל המציאות כולה.

וזהו גם מ"ש בנוגע לאור שנברא ביום ראשון, שרואין בו "מסוף העולם ועד סופו"¹⁷ — "היכן גנזו בתורה" (כמובא בתורת הבעש"ט)¹⁸, כך, שיש בתורה כל הענינים מסוף העולם ועד סופו, לא רק במקום, אלא גם בזמן.

וכשם שהקב"ה כתב והכניס את עצמו בתורה, ועל ידה לוקחים אותו — כן הוא גם בנוגע למשה (שהתורה נקראת על שמו¹⁹), שהכניס בתורה את כל הענינים, ועי"ז לוקחים אותו.

וכיון שצדיקים דומים לבוראם²⁰ — הנה כן הוא גם בנוגע למאמרים של נשיאי ישראל.

ולכן, לא יפלא שבמאמר שנאמר לפני יותר מעשרים שנה, ישנו פירוש על ענינים שאירעו בזמנים האחרונים.

ג. במאמר הנ"ל מדובר אודות שתי נבואות אודות שני ענינים של שופר שיהיו באחרית הימים:

בימי הגלות האחרונים²¹, קודם אתחלתא דגאולה (שהרי סיום הגלות, ולאחרי' הגאולה וקיבוץ גלויות, יהיו רק ע"י משיח צדקנו, כפס"ד הברור של הרמב"ם ביד החזקה)²² — הנה בתור הכנה לגאולה האמיתית ע"י משיח צדקנו יהיו שני ענינים של שופר.

ובהקדים:

המשמעות של השופר בחיי האדם היא — התעוררות וזעזוע חזקים, אפילו כאשר לא מבינים בשכל מהי הסיבה לכך, וכמ"ש²³ "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו" (בתמי').

וכיון שבזמן הגאולה יהי' שינוי יסודי ועיקרי בעולם, לא רק אצל בני',

(21) כאשר חושך הגלות עדיין בתקפו, וזה

גופא שגם תוספת האור אינו פועל שינוי בחושך מהוה ראי' הכי גדולה על חוץ החושך.

(22) ראה בארוכה תו"מ ח"נ ס"ע 194 ואילך. וש"נ.

(23) עמוס ג, ו.

(17) חגיגה יב, א.

(18) ראה תו"מ ח"ז ע' 250. חמ"ה ע'

340 הערה 79. וש"נ.

(19) ראה שבת פט, א. מכילתא בשלח

טו, א. שמור"ר פ"ל, ד. וש"נ.

(20) ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

אלא גם אצל אינם יהודים, להבדיל, שהרי אז יקויים היעוד²⁴ "לתקן עולם במלכות שד-י", וגם אלו שאפילו אז יהיו במעמד ומצב של "זרים", יהיו מוכנים לרעות את צאנם של ישראל²⁵ — יש צורך להכין את העולם למעמד ומצב זה, ובפרט בנוגע לבנ"י, שאצלם יקויים היעוד²⁶ "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", וכדברי רש"י²⁷ ש"הוא (הקב"ה) עצמו צריך להיות אוהז בידי ממש איש איש ממקומו".

והכנה זו נעשית ע"י שני ענינים של שופר — מאורעות מזעזעים שיזעזעו את העולם בכלל ואת בנ"י בפרט בכדי להכין אותם לגאולה.

שתי הנבואות הם אודות שתי תקופות שונות בענין ההכנה לגאולה:
 (א) נבואת זכרי²⁸ — "ואדני הוי' בשופר יתקע והלך בסערות תימן",
 (ב) נבואת ישעי⁴ — "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים".
 זכרי' ניבא אודות תקופה קודמת שבה יהי' ה"שופר" הקשור עם מלחמות סוערות בין אומות העולם שיגרמו מהפכות בסדרי העולם הקבועים, וחבלי משיח נוראים רח"ל אצל בנ"י, שיזכירו אפילו להרחוקים שהם יהודים.

ואילו ישעי' ניבא אודות תקופה שלאח²⁹, שתהי' קרובה יותר לביאת המשיח, שאז יהי' "שופר גדול" — זעזוע חזק אצל כל בנ"י, אפילו הרחוקים ביותר (במובן הרוחני), שיזעזעו ויתעוררו ע"י קריאת הקירוב האבהית שהשי"ת קורא לבנ"י, שתכליתה לפעול זעזוע גם אצל "האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים",

— שהם ב' האופנים בהשפעה הבלתי-רצויה של הגלות על בנ"י³⁰:
 גלות שנקראת בשם "אשור", מלשון אושר, שזוהי הגלות במדינות שבהם יש חופש ורווחה כו', כפי שהיתה ההנהגה בארץ אשור כפשוטו, וכתוצאה מזה יש כאלו ש"נאבדים" רח"ל מיהודים ויהדות בגלל השיקוע ב"לוקסוס" ותאוות; וגלות שנקראת בשם "מצרים", שמסמלת את הסבל והצער של שעבוד הגלות, כפי שהיתה ההנהגה בארץ מצרים כפשוטו, וכתוצאה מזה יש כאלו ש"נדחים" רח"ל מיהודים ויהדות —

זעזוע שיפעל ביטול מציאותם ("זיך פאַרלירן"), כדי שהדבר יבוא

29 דכיון שבה נאמר "ובאו האובדים

גו' והנדחים גו'", הרי זה לאחרי ש"הלך בסערות תימן".

30 ראה גם לקו"ת דרושי ר"ה ס, א.

ובכ"מ.

24 נוסח התפלה "ועל כן נקוה".

25 ישעי' סא, ה.

26 ישעי' כז, יב.

27 נצבים ל, ג.

28 ט, יד.

לידי ביטוי בכך ש"השתחוו לה' בהר הקודש בירושלים" — התמסרות עמוקה להקב"ה לקיים מצוותיו מתוך יראת שמים שלימה³¹, ועד לקיום היעוד "והשתחוו... בירושלים" כפשוטו — שכל בני יגאלו מהגלות, וע"י משיח צדקנו יבואו להר הקודש בירושלים.

ד. ובכך:

התקופה הראשונה, שבה התקיימה נבואת זכרי' — היא התקופה של מלחמת העולם הראשונה, ובעיקר, מלחמת העולם השני', שאז הורעד העולם כולו במלחמות סוערות, ובנ"י סבלו חבלי משיח קשים ביותר.

ובפרטיות יותר:

מלחמת העולם הראשונה פרצה בעקבות הריגת אדם אחד, וכתוצאה מזה התחילה מלחמה שהקיפה והבעירה את העולם כולו.

ומלחמת העולם השני' התחילה ע"י אדם שלא הי' ראוי לשום דבר, ללא מעלות כלל — מציאות של העדר ("א גאָרניט") בכל המובנים, ובתחילה, אפילו חוצפה לא היתה לו — כידוע ההיסטוריא שלו. ואעפ"כ, נפל פחד על יותר משמונים מליון אנשים באותה מדינה שקיבלו את מרותו לחלוטין, וכן על העולם בכלל, שאף שידעו בכיורו שהוא רוצה ומתכונן לבלוע את כל העולם רח"ל, התייראו לעצור אותו.

בשתי מלחמות אלו הורעד העולם כולו בסערות מלחמה נוראות, והסיבות שגרמו למלחמות אלו היו לגמרי שלא ע"פ שכל, אלא ש"לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפוץ יטנו"³²; הי' זה "אדני הוי"ו" ש"בשופר יתקע והלך בסערות תימן" — סערת מלחמות שהרעידו את העולם, והכינו אותו במדה מסויימת לשינויים שיהיו בגאולה ע"י משיח.

והתקופה השני' התחילה במאורעות של הקיץ האחרון בארץ ישראל, שגרמו לזעזוע אצל כל בני (כנ"ל ס"א), שמשמעותם היא — התחלת התגשמות נבואת ישעי' הנביא אודות ה"שופר גדול"!

במאורעות אלו התחילה תקופה חדשה בהכנת בני לגאולה ע"י משיח צדקנו, אשר, מבלי הבט על כך שנמצאים עדיין קודם אתחלתא דגאולה [שהרי "מפני חטאינו גלינו מארצנו", וכל זמן שלא מתקנים את

מעשר שני: "לפי שהי' עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו, והי' רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, הי' גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה".
(32) משלי כא, א.

(31) שזהו ענינה של "ירושלים": "על שם יראה ועל שם שלם" (תוד"ה הר — תענית טז, א), שזהו"ע שלימות היראה (ראה לקו"ת שם, ב. ובכ"מ); וכמבואר בתוס' (ד"ה כי מציון — ב"ב כא, א) בנוגע למעלת

"חטאינו", את הסיבה, ישנו עדיין המסובב, שנמצאים עדיין בגלות, אפילו בארץ ישראל³³[²², נכנסנו לתקופה חדשה — שהקב"ה מצדו קרא לכל בני", קריאה אלקית לנשמה האלקית שיש בכל אחד מישראל, אפילו "האובדים והנדחים", והצליח לזעזע אותם ע"י ה"שופר גדול", וממתין למענה של בני" על קריאתו, עי"ז שבני" מצדם ינצלו את ההתעוררות כו' להתמסרות להקב"ה ולהתחזקות בקיום התומ"צ.

ואילו זכינו והיינו מנצלים כדבעי את הרגע של הזעזוע כו' — הי' משיח בא מיד, ומוציא את כל בני" מהגלות; אבל לדאבוננו לא זכינו עדיין לכך, ולכן ממתין הקב"ה עתה שברגע זה ינצלו את ההתעוררות כו', כדי להתחזק בשמירת התומ"צ, באופן ש"ובאו גו' והשתחוו לה"³⁴ בהר הקודש בירושלים", במובן הרוחני, וגם כפשוטו³⁵, ע"י משיח צדקנו, שיוציא אותנו מהגלות ויביא אותנו אל הגאולה השלימה, בקרוב ממש.

* * *

(והשתחוו); אלא שלא די בכך, ויש צורך לפעול שיהי' הענין ד"השתחוו לה".
 (35) בנין ביהמ"ק השלישי, ש"בנוי ומשוכלל" (פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד) בירושלים של מעלה, ויומשך גם בירושלים של מטה.

33 גלות רוחני, באופן ש"עיר האלקים מושפלת כו'" (פיוט "אזכרה" דתפלת נעילה).
 34 ברשימה נוספת, שהזעזוע כשלעצמו — שבא לידי ביטוי בהתעוררות לבוא ולהתנדב לסייע לבני ישראל (בניגוד לאדישות שהיתה בזמן השואה) מתוך ביטול מציאותו להפקיר עצמו כו' — הו"ע של השתחווה

לזכות

טויבא ברכה בת מאטיל

לרפואה שלימה וקרובה

ושלא יישאר שום רושם כלל וכלל